

Portrettengalerij: Jan Visser

Op 29 januari 1939 werd Jan Visser geboren in Abbekerk, gelegen aan het noordelijk deel van de Westfriese omringdijk. Die 'slaperdijk' van de Wieringermeer werd op 27 april 1945 plotseling weer een zeedijk toen de Duitsers de polder onder water zetten. Dat maakte een onuitwisbare indruk op hem. Zo kreeg hij al op jonge leeftijd belangstelling voor de eeuwenlange strijd tegen het water.

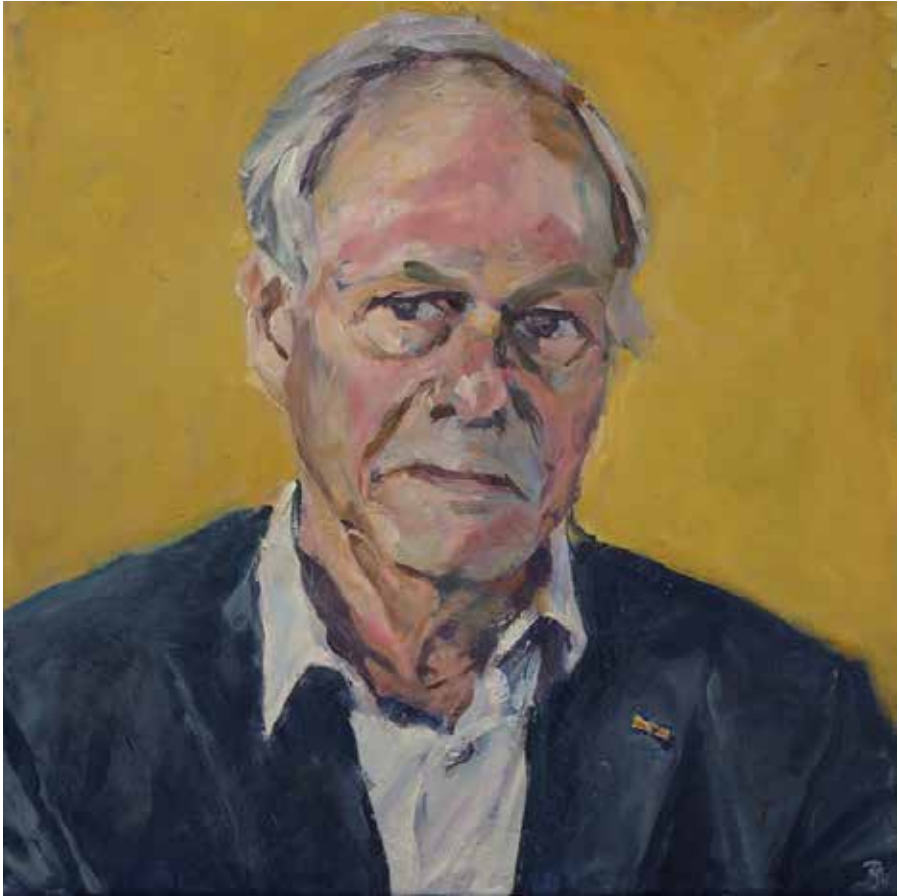
Zijn ouders waren sterk betrokken bij de vele verenigingen die het dorp kende en Jan trad in hun voetsporen. Als 18-jarige deelde hij als voorzitter van de ijsvereniging al een erepenning uit aan een verdienstelijk lid.

Met zijn opleiding tot onderwijzer aan de kweekschool in Alkmaar veranderde de betrokkenheid met het dorpsleven. Dagelijks moest hij met fiets en bus de ruim dertig kilometer overbruggen. Meestal kostte dat twaalf uren per dag en op zaterdag ook nog eens zes uren. Tijdens de opleiding ontmoette hij Tiny, de vrouw met wie hij nu al 55 jaar getrouwd is.

In het onderwijs had hij tijdens de stages in vglo en ulo voorkeur voor de groep oudere leerlingen. Direct na zijn opleiding stond hij als leraar in een ulo-school. De militaire dienst gooide roet in het eten, maar door het grote gebrek aan onderwijzers mocht hij zeer vroeg zijn tijd bij defensie afbreken en kwam hij op een lagere school terecht. Vanaf het prille begin daar volgde hij cursussen voor goed onderwijs om zo de school te ontwikkelen als 'voorbeeldschool' voor collega's van elders die op bezoek konden komen.

Hij was 28 jaar oud toen hij werd benoemd tot hoofd van een grote lagere school in Friesland die toen 350 leerlingen telde, zonder kleuters, zoals nu in het basisonderwijs gebruikelijk is. Het waren tropenjaren om daar als jongste van een traditioneel werkend, groot team nieuwe ontwikkelingen op gang te brengen. De sfeer rond de school was voor zo'n jonge man ook weer ontwapenend, wanneer hij tot zijn verrassing door leerlingen op straat werd begroet met 'ha hoofdmeester'.

De intensieve contacten met de plaatselijke pedagogische academie gaven hem veel extra werk, maar ook inspiratie, mede dankzij de directeur, die later op landelijk niveau actief was bij het vernieuwen van het basisonderwijs. Ook provinciaal waren er uitdagingen. Zo werd hij lid van een commissie die voor de provinciale en ook landelijke bibliotheekdiensten een systematische

Martin-Jan van Santen. Portret van Jan Visser. Olieverf op doek. 2017.
Collectie SNS Historisch Centrum / Frans Walkate Archief.

ontsluiting ontwierp, zodat jonge leerlingen snel informatie in boeken konden vinden. Ondertussen was hij de belangstelling voor de wat oudere jeugd niet kwijtgeraakt. Op basis van zijn kweekschool-opleiding mocht hij in het voortgezet onderwijs al voor enige vakken ingezet worden. Dat heeft hij nog aangevuld met vijf extra bevoegdheden voor het Voortgezet Onderwijs. Als lid van de toelatingscommissie van de hbs en als leraar in het mbo kwam daar ook praktijkkennis bij.

Het jaar 1975 was bijzonder: voor het eerst geen boeken mee tijdens vakanties ter voorbereiding op tentamens.

Hoewel hem een directiefunctie in het mbo werd aangeboden, koos hij voor een andere optie. Begin 1977 werd hij benoemd tot inspecteur van het Lager Onderwijs, met als standplaats Kampen. Later werd daar het kleuteronderwijs aan toegevoegd en weer later werd hij inspecteur basisonderwijs. Enige tijd werkte hij als coördinerend inspecteur in Zeeland, Brabant en Gelderland. Daarna werd hem gevraagd om districts-stafinspecteur te worden voor Noordoost Nederland. Dat werd echt spitsroeden lopen, want daarbij behoorde het systematiseren van het werk van inspecteurs die tot dan een zeer grote vrijheid van handelen hadden. Toch was dat ook weer inspirerend, omdat de essentie van het inspectiewerk ervoor moest worden vastgelegd (en dan ook nog met een accent op het VO). Later kwam daar een toezichthoudende taak in het VO bij. Onderdeel daarvan was een coördinerende opdracht voor alle expressievakken in het VO.

Voorstelbaar dat de pensionering op 65-jarige leeftijd een grote overgang was. Maar niet voor lang, want via het ministerie van onderwijs bereikte hem van het stadsbestuur van de 'Freie und Hansestadt Hamburg' het verzoek om als Nederlandse deskundige te helpen een inspectie op te zetten in die zelfstandige Duitse deelstaat. Het was een uitdaging die hem langdurig 'van de straat' hield. Tot voor kort hield hij zich nog bezig met het beoordelen van scholen die in aanmerking komen voor het predicaat Excellente School en was hij actief binnen het onderwijsproject Burgerschapszin. Als lid van de Raad van Toezicht van het Almere College ervaart hij de 'andere kant' van het onderwijs.

Al in de jaren tachtig van de vorige eeuw werd hij voorzitter van de Verenigde Gasthuizen in Kampen. Een verantwoordelijke functie in een goed functionerende organisatie met veel werknemers en vrijwilligers, die grote verantwoording draagt voor kwetsbare mensen. Na 1997 veranderde die functie doordat Woonzorgconcern IJsselheem werd opgericht. De Verenigde Gasthuizen werd een steunstichting die nog volop actief is, bijvoorbeeld als

mede-eigenaar van het wooncomplex Margaretha. Juist de afgelopen jaren vroeg dit mooie project erg veel inspanningen.

Geschiedenis was altijd een inspirerend gebied voor Jan Visser, zeker die van de stad Kampen. Als voorzitter van de Stichting Kamper Canon mocht hij met enthousiaste mensen de essentie van de Kamper geschiedenis vastleggen in vijftig kenmerkende ‘vensters’. Dit alles vond zijn beslag in een fraai boekje dat als bijlage van de *Kamper Almanak* kon worden uitgegeven.

In 1791 ging het Nutsdepartement van Kampen van start. In de 19de eeuw werd dit een buitengewoon belangrijke organisatie op cultureel-sociaal terrein. Het Nut stond onder meer aan de wieg van het Frans Walkate Archief, nu het SNS Historisch Centrum, waar Visser lid is van de Raad van Toezicht. Vanwege de ontwikkeling op sociaal-cultureel gebied van allerlei organisaties in de stad is de brede functie van het Nut voor een groot deel geschiedenis geworden. Als voorzitter van het Nutsbestuur is het samen met de andere bestuursleden niet eenvoudig om eigentijds vorm aan te geven aan de ‘op één na oudste vereniging in Kampen’. Slechts af en toe laat het Nut weer van zich horen.

Nu al weer meer dan tien jaar mag hij als stadsgids via de plaatselijke toeristische organisatiebelangstellenden vertellen over de stad Kampen en zijn zeer bijzondere verleden. Als penningmeester van de Beschermers van het Stedelijk Museum Kampen heeft hij actief bijgedragen aan de start van het vernieuwde museum in het oude stadhuis.

Naast de geschiedenis van Kampen heeft ook het verleden van zijn geboortedorp nog steeds zijn aandacht. Voor de plaatselijke historische vereniging schreef hij een artikel over het vroegste onderwijs in de plaatselijke dorpscholen en recentelijk inspireerde de Kamper koggenkoorts hem tot een artikel over Hanzekoggen en de betekenis van de Noordhollandse koggen.